

Нашчадкі старажытных элінаў

“Беларускія грэкі” ўрачыста адзначалі сваё нацыянальнае свята ў Нацыянальнай бібліятэцы

Адам Мальдзіс

...Эліны і Элада, гістарычныя саманазвы грэкаў і Грэцыі, увайшлі ў маю свядомасць яшчэ ў дзіцячыя гады — дзякуючы кніжкам, дзе пераказваліся міфы пра алімпійскіх багоў і гераічныя ўчынкі Геракла і Адысея. У школе і цяпер вывучаецца драматычная гісторыя той жа Элады. Я ж ва ўніверсітэце слухаў лекцыі пра “Іліяду” і “Адысею” Гамера, багатую драматычную і філасофскую творчасць яго паслядоўнікаў. Ці паўплываў той культур-

Танец “Сіртакі” ўпрыгожыў урачыстасць

ны досвед на нашу культуру? Безумоўна! У Акадэміі навук я нават пісаў пра ролю элінскай культуры і

мовы ў фарміраванні культуры беларускай, светапогляду Францыска Скарыны, згадваў пра тых жа насель-

нікаў Алімпа, якія сталі героямі першых беларускіх паэм “Энеіда навыварат” і “Тарас на Парнасе”. Тады

ж выпадкова натрапіў на кнігу ўспамінаў “З тайгі пад акропаль” ганаровага грамадзяніна Грэцыі Зыгмунта Мінэйкі. А ён, як аказалася, нарадзіўся ў Балванішках, блізкіх да майго Астраўца. Днямі ж даведаўся, што праўнук Мінэйкі, вядомы дзяржаўны дзеяч Грэцыі Георгіас Папандрэу, знаходзячыся ў Беларусі ў 1990 годзе, хацеў наведаць радзіму продка, але яе... не знайшлі. Што ж, цяпер яна ўжо называецца Зялёным Борам. Зрэшты, з цягам часу, калі ў Грэцыі ўладкуюцца

крызісныя з’явы, такі візіт можа ўсё ж адбыцца.

Непасрэдна з “беларускімі грэкамі” я ўпершыню сутыкнуўся ў 2000 годзе, у час Міжнароднай канферэнцыі “Беларуска-грэчаскія ўзаемасувязі: ад старажытнасці да сучаснасці”, дзе выступіў з дакладам пра таго ж Мінэйку, і матэрыялы канферэнцыі былі выдадзены. У той час у Беларусі ўжо існавалі два грамадска-культурныя згуртаванні грэкаў — “Алкестыда” ў Мінску і “Пелапанес” у Маладзечне. → **Стар. 2**

Нашчадкі старажытных элінаў

(Заканчэнне.

Пачатак на стар. 1)

Яны паспяхова ўдзельнічаюць ва Усебеларускіх фестывалях нацыянальных культур у Гродне, наладжваюць сувязі з суайчыннікамі на гістарычнай радзіме, у іншых краінах.

— Адкуль жа і калі ўзяліся грэкі ў Беларусі? — пытаюся ў старшыні грамадскага аб'яднання “Пелапанес” Рафаэля Дэльянава. — І дзе яны расселены?

— З'явіліся нашы суайчыннікі найперш у сярэднеазіяцкіх савецкіх рэспубліках і ў Казахстане ў выніку складаных пасляваенных падзей на радзіме, — тлумачыць Рафаэль Мікалаевіч. — Гэта былі пераважна маладыя хлопцы, былыя вайскоўцы. Па веравызнанні — праваслаўныя, і таму, апынуўшыся сярод мусульман, шукалі там пасяленцаў-хрысціян з Беларусі і Украіны, жаніліся на іх дочках. Відаць, на нябёсах так звязваліся лёсы... Таму поўных грэчаскіх сем'яў сярод нас адзінкі, большасць — мяшаныя. А потым разам з жонкамі і дзецьмі пераехалі на беларускія і ўкраінскія землі, палюбілі іх.

— І колькі ж вас цяпер на вашай новай, трэцяй ужо радзіме?

— Паводле перапісу

Выстава кніг пра Грэцыю ў Нацыянальнай бібліятэцы

— звыш сямісот асоб. Найбольш у Брэсцкай, Гомельскай і Мінскай абласцях, з гарадоў — у Маладзечне, Вілейцы, Беразіно, Кобрыне.

— Але ж, не гледзячы на ўсё, вы добра захавалі родную мову, этнічныя традыцыі. У гэтым я пераканаўся ў канцы сакавіка на ўрачыстасці ў Нацыянальнай бібліятэцы з нагоды Дня незалежнасці Грэцыі. Ваша моладзь дэкламавала ў арыгінале вершы грэчаскіх класікаў, спявала народныя песні, агніста і адначасова плаўна танцавала славуты та-

нец сіртакі... Вечар мяне прыемна здзівіў: жыхары Маладзечна, райцэнтра, а так прыстойна ўсё арганізавалі: гімны, змястоўныя прамовы, вялікі канцэрт, мастацкая выстава... І самае галоўнае — нязмушаны, святочны прыезд мноства зацікаўленых людзей. У зале “Лабірынт” месцаў не хапіла, то сабраліся ў вялікім вестыбюлі...

— Так мы святкуем свой Дзень незалежнасці штогод. Стараемся, каб маладое пакаленне памятала гісторыю, захавала айчыныя традыцыі. У Маладзечне

і ў пасёлку Чысць, што на Маладзечаншчыне, працуюць у мясцовых школах спецыяльна падрыхтаваныя настаўнікі грэчаскай мовы, яны ж вядуць заняткі ў танцавальных гуртках. Дапамагаем хлопцам і дзяўчатам набыць адпаведныя касцюмы.

— Якія ж справы запланаваны ў вас на бліжэйшы час?

— Адзначым 19 мая дзень памяці ахвяр генацыду 1914—1921 гадоў. Правядзем жалобны сход. Магчыма, яго ўдзельнікі атрымаюць выдадзеную ў Расіі кнігу, прысвечаную тым трагічным для нашага народа падзеям.

У заключэнне кароткай гутаркі спяшаюся паведаміць Рафаэлю Дэльянаву радасную навіну: мне нарэшце ўдалося знайсці спецыяліста, каб пераклаў на беларускую мову кнігі Зыгмунта Мінэйкі “З тайгі пад акропаль”. Днямі перакладчыца ўжо закончыла работу. Рафаэль успрыняў яе з вялікай удзячнасцю: “Цешуся гэтым. Безумоўна ж, дапаможам у распаўсюджванні кнігі. Будзем лепш ведаць і разумець адзін другога”. Што ж, няхай у нас з нашчадкі герояў старажытнай Элады заўсёды будзе мірнае і плённае сужыццё.